

Ossendrecht, oktober 2009: de mobiele eenheid houdt een praktijkoefening om een barrière te nemen en te ruimen (zie ook foto rechtsonder).

Dordrecht, augustus 2009: de brandweer van Dordrecht oefent een zogeheten treinincidentscenario, een aanrijding van een trein met een voertuig in combinatie met een brand in de trein.

Weeze (Duitsland), december 2010: het opleidingscentrum van de Koninklijke Marechaussee traint een onderdeel van de landmacht (het 42 bataljon Limburgse Jagers) op het beteugelen van een oproer.

Oefendorpen

Foto's
Jeroen Hofman

'Train as you fight', is een gevleugelde uitdrukking onder militairen. Hoe realistischer je oefent, hoe beter voorbereid je naar een conflictgebied vertrekt. Dat principe geldt ook voor ME'ers die rellen bedwingen of brandweerlieden die slachtoffers uit een brandend huis slepen. Zo ontstond in Nederland, onzichtbaar voor de burger, een parallelle infrastructuur bestaande uit oefendorpen compleet met tuinhekken en fietsrekken. Stukjes snelweg met kettingbotsing, schepen die opeens vol water lopen, gekaapte passagiersvliegtuigen en treinen die dagelijks ontspreken.

Die verborgen oefenwereld intrigeerde fotograaf Jeroen Hofman. Hij fotografeerde terreinen in heel Nederland en een locatie in Duitsland waar onder andere de

Koninklijke Marechaussee oefent. In zijn boek *Playground* lijken de soldaten en brandweermannen Playmobiel-poppetjes die door een reuzenkind zijn neergezet op een zandtafel. Hier een botsing, daar een charge van de oproerpollitie of een frontale aanval met rupsvoertuigen.

Het siert Nederland dat het oefendorpen bouwt. De Denen ontruimen gewoon een fraai dorp aan hun kust ten behoeve van de krijgsmacht. Daar mag je als soldaat overal dekking zoeken, behalve achter de grafstenen op het kerkhof. Het grootste oefendorp van Europa ligt in Groningen en heet Marnehuizen. Daar staan 122 vinex-woningen die militairen van kamer tot kamer kunnen uitkammen. Oorlogen vinden vaak in stedelijk gebied plaats. Omdat ze in Afghanistan geen puntaken en tuinhekjes hebben, verzezen elders in Nederland geïmproviseerde quala's, traditionele huilsjes van leem.

Oud-voorzitter Pieter van Vollenhoven van de Onderzoeksraad voor Veiligheid schreef het voorwoord van *Playground*. Mede dankzij zijn inspanningen, wordt beter geoefend op calamiteiten. Hoe zaag je een bestuurder uit zijn auto, hoe vind je slachtoffers onder een berg puin, hoe klim je met schild en wapenstok over een muurtje en hoe blus je een petrochemische installatie zonder de ramp te verergeren. Dat gebeurt allemaal in een onzichtbaar Madurodam, gadeslagen door mannen in hesjes die aantekeningen maken voor de evaluatie achteraf.

Nederlandse agenten werken nu ook in Afghanistan. Bij gebrek aan oefendorpen geven ze plaatselijke collega's les met echte Playmobiel-poppetjes en woestijnzand. Daarna gaan westerse trainers met hen op pad en samen lopen ze soms in een hinderlaag. De Afghaanse agenten weten niet beter. Maar hun instructeurs wel en die noemen dat maar met een cynisch lachje: *train while you fight*.

Noël van Bommel

Jeroen Hofman: Playground
Jeroen Hofman / hazazaH; 130 pagina's; € 55,-
Te bestellen via: jeroenhofman.nl